

Criza economică: miopie publică și privată

Autor: Lucian Croitoru

Mă număr printre aceia care au spus în mod clar că actuala criză financiară nu este eșecul piețelor. Mai mult, la nivel global, criza este un eșec al politicilor publice. Acestea din urmă au distorsionat stimulentele la care răspund comportamentele microeconomice. De exemplu, lichiditatea abundentă a mărit apetitul pentru risc și a exacerbât securitizarea. Mergând mai departe, inovațiile financiare au fost foarte rapide, dar politicile de reglementare nu au ținut pasul cu ele.

Aceasta nu înseamnă că actorii privați nu au nicio vină în legătură cu criza actuală. Vina lor este că au exploatat distorsiunile din structura stimulentei în mod imprudent. Comportamentele lor au fost mioape și au preluat riscuri în mod excesiv. Managerii au preferat să beneficieze de netransparența unor instituții și au acceptat să lucreze cu instrumente a căror complexitate i-a depășit. Aceasta dovedește că distorsiunile în structura stimulentei reduce orizontul deciziilor private. Astfel, decidenții privați nu mai văd la distanță.

Așa cum lichiditatea abundentă a creat miopie sectorului privat, tot așa criza de lichiditate de astăzi crează miopie politicilor publice. Politicile publice sunt ghidate preponderent de o doctrină economică, iar o criză majoră se soldează, de obicei, cu schimbarea doctrinei. Astăzi asistăm la scăderea încrederii în capacitatea de ajustare a piețelor, susținută de teoria clasică, și la creșterea încrederii în politici keynesiste. Miopia constă în omiterea faptului că politicile însele au cauzat criza și nu piețele. Politicile keynesiste vor reduce rolul piețelor și vor produce mai multă inflație.

Îmi dau seama cum viziunea keynesistă capătă tot mai mulți adepți în România. Se generalizează ideea că dacă nu se vor lansa mai multe programe anti criză sub forma de transferuri de bani publici în sectorul privat, criza se va adânci. Treptat, miopia la care mă refer pare să se instaleze sub influența lobby-ului sectorial. Presiunea care se simte la nivelul decidenților este aceea de a fi mai activi cu măsurile punctuale, pe termen scurt.

Dar nu mai este nevoie de măsuri punctuale. Guvernul a ajutat sectorul privat prin încheierea acordurilor cu UE și FMI. Aceste acorduri prevăd măsuri anti criză care vor produce efecte pozitive. Acordurile respective, dacă sunt implementate, suplinesc scăderea finanțării private indusă de criză cu finanțarea externă oficială. Mix-ul politicilor prevăzute și finanțarea aferentă asigură stabilitatea monedei. Astfel se creează timp pentru reformele care vor atrage noi intrări de capitaluri private și vor contribui la reluarea creșterii economice sustenabile.

Concret, în cazul nostru, miopia ar consta în neînțelegerea faptului că timpul câștigat trebuie folosit pentru accelerarea unor reforme. Guvernul trebuie să se concentreze pe măsuri ale căror efecte se vor vedea în reluarea sustenabilă a creșterii economice. De exemplu, creșterea capacității de absorbție a fondurilor structurale europene. Criza actuală nu trebuie să reducă

această preocupare. De asemenea, trebuie reformat învățământul, care este departe de a asigura calitatea necesară a capitalului uman. Capitalul uman este un factor cheie în atingerea unor ritmuri de creștere economică compatibile cu dorințele noastre de convergență reală cu UE. Mă opresc aici, dar lista e lungă.

2 iunie 2009